Beeld Binnenpark

Casus1: Kraantje Lek

Afbeelding 104. Ongedateerd, ca. 1880, een van de oudste foto's van Kraantje Lek. De opbouw van de fontein is nauwkeurig te zien. GAA.

Afbeelding 105. Pieter Oosterhuis, ca. 1878-1880. Het houten paviljoen is gesloopt, maar het nieuwe paviljoen is nog niet gebouwd. De bomen bij de ingang naar de Vondelstraat zijn net aangeplant. GAA.

Afbeelding 106. Omstreeks 1885, A.T. Rooswinkel. De aanplant rond Kraantje Lek is open, met graszones en sierperken met hier en daar bomen. GAA.

Afbeelding 107. Ca. eind jaren '80. De sierperken zijn goed te zien, evenals het sierperk aan de overkant van het water, op de punt tegenover het paviljoen. De mannen bij de drinkfontein staan te poseren. GAA.

Afbeelding 108. Vóór 1893. De sierperken laten een gevarieerde opbouw zien. Op de achtergrond de bomen. GAA.

Beeld Binnenpark

Afbeelding 109. Jacob Olie 1893. Links het begin van het wandelpad naar Kraantje Lek, met boomgroep. Achter de bomen is het parkwachtershuisje vaag zichtbaar, naast de houtstammetjesbalie. GAA.

Afbeelding 110. Jacob Olie 1893. Hetzelfde pad met boomgroep als op afbeelding 109. In de boomgroep zijn de berkenstammen te onderscheiden. Achter de boomgroep de huizen van de Roemer Visscherstraat. GAA.

Afbeelding 111. Jacob Olie 1893. Een blik vanuit het noorden. De drinkfontein heeft een nieuwe opbouw. GAA.

Afbeelding 112. Jacob Olie, 1899. Kraantje Lek, bomen, gras, bloemen en mensen. GAA.

Afbeelding 113. Ansichtkaart, gedateerd 1914. het plaatje geeft een idee van kleur. Bron: Collectie Ansichten, GAA.

Afbeelding 114. Ansichtkaart, ongedateerd, ca. 1920-1930. Aan de voet van het Kraantje Lek lijken groot hoefblad en varens te staan. Bron: Collectie Ansichten, GAA.

Beeld Binnenpark

Afbeelding 115. Luchtfoto 1952. Bron het Parool.

Beeld Binnenpark

Afbeelding 116. Omstreeks 1890. Vanaf de zuidkant genomen is links achter de boomstambalie de ingang van het wandelpad naar Kraantje Lek. GAA.

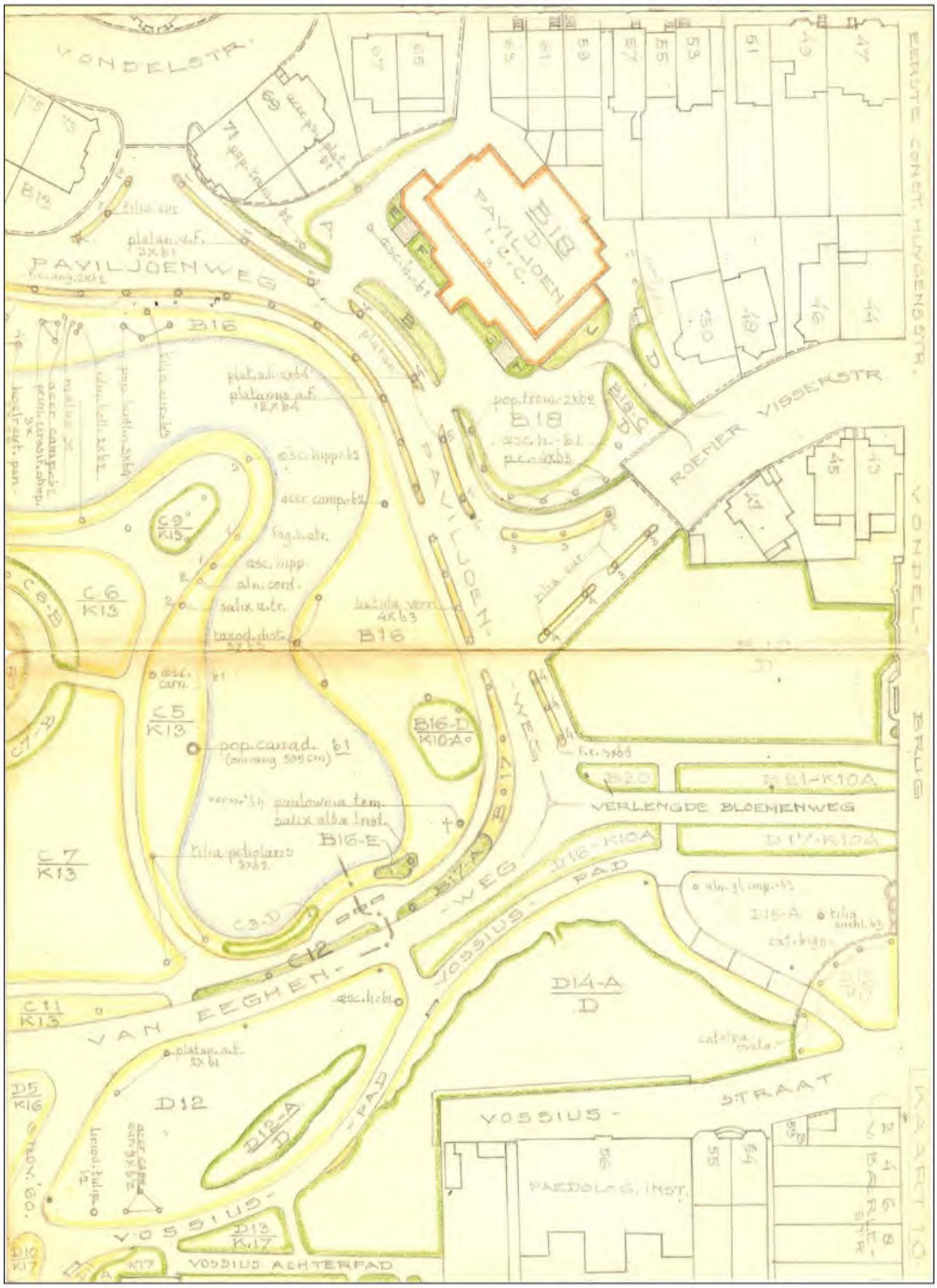
Afbeelding 117. Ansichtkaart, ca. 1913. Vanaf hetzelfde punt als afb. 35. Bij de Roemer Visscherstraat richting noord; links toegang naar Kraantje Lek. Langs de rijweg is een apart wandelpad gekomen. Bron: Collectie Ansichten, GAA.

Afbeelding 118. Situatieplattegrond 1923. Baanders en Baanders. De situatie rond Kraantje Lek (rechts) en het Vondelbeeld (midden) is nauwkeurig ingetekend, inclusief bomen, plantvakken, voethekjes en dergelijke. Bij Kraantje Lek is nog steeds sprake van een rond en twee halve maantjes aan de waterkant en drie ronde perken achter de drinkfontein. GAA.

Afbeelding 119. Situatieoverzicht rond Kraantje Lek, 1959-1960, volgens Haak. Bron: privé-collectie.

Afbeelding 120. Schets rond Kraantje Lek, Haak, 1959-1960. Bron: privé-collectie.

Beeld Binnenpark

Afbeelding 121. Maart 2006, het schiereiland van Kraantje Lek, met Taxodiums. De foto is genomen vanaf het zelfde standpunt als afbeelding 106. Foto auteurs.

Casus 2: Rondom Vondel

Afbeelding 122. Pieter Oosterhuis, 1867. Zicht op het beeld van Vondel, vanuit het oosten. Rond het beeld een rand van beplanting, daarna een pad rondom het beeld. Vervolgens een tweede rand van heesters en gras en nog een pad. GAA.

Afbeelding 123. 1867. Vlak na de onthulling, links P.J.H. Cuijpers. GAA.

Afbeelding 124. Een paar jaar na de onthulling. Bomen en heesters zijn een paar jaar oud. GAA.

Afbeelding 125. Ca. 1885. Zicht vanaf de zuidelijke rijweg. We zien het oostelijke pad en het plantvak op de punt bij het Paviljoen. Links begint de heesterrand van de tweede ring. De populieren staan ook al op de eerste foto's, zie afbeelding 7. GAA.

Afbeelding 126. 1893, Jacob Olie. Een tuinknecht aan het werk in de plantcirkel aan de voet van het beeld. Met Hedera, sierperk en een achtergrond van een boomgroep. GAA.

Beeld Binnenpark

Afbeelding 127. 1891, Jacob Olie. Zicht op de westelijke hoek van het plantvak in de punt bij het paviljoen. GAA.

Afbeelding 128. Ongedateerd. Vondel met Hedera en sierperk. Links en rechts is de aanplant van coniferen in de tweede ring zichtbaar. GAA.

Afbeelding 129. 1895, Jacob Olie. De coniferen in de tweede ring lopen niet helemaal rond. GAA.

Afbeelding 130. 1895, Jacob Olie. Het pad langs de punt bij het Paviljoen. Met een grasoever en enkele bomen. Links staat een boom in de halfverharding van het pad. GAA.

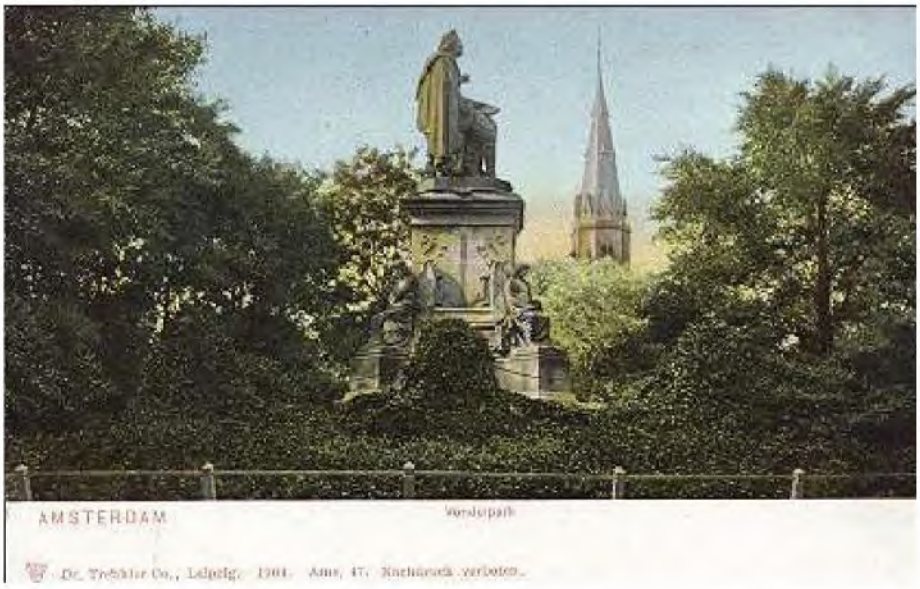
Afbeelding 131. 1895, Jacob Olie. Aan de westzijde van de punt bij het Paviljoen. Langs de oever staan (laan)bomen en een heester/bomengroep. Rechts een aantal berken. GAA.

Afbeelding 132. Vóór 1900, Jacob Olie. Zicht vanaf de rijweg. GAA.

Afbeelding 133. Ongedateerd, vóór 1900. Een fraai en gevarieerd beplantingsbeeld rond het beeld, met solitaire bomen, boomgroepen, strak afgestoken gras, heesters. De hoogtewerking van de Vondelterp is goed te zien. GAA.

Afbeelding 134. Ansichtkaart, rond 1900. De Hedera woekert voort. Fraai geboomte. Bron: Collectie Ansichten, GAA.

Beeld Binnenpark

Afbeelding 135. 1905. Het cirkelvormige plantvak wordt doorsneden door een paar korte paden. De wandelaars kunnen nu tot aan de plint van het beeld komen. GAA.

Afbeelding 136. 1905. De terp is ingezaaid met gras. Het geboomte rondom is hoog. Links is een heester van de tweede ring te zien. GAA.

Afbeelding 137. 1908, Bernard Eilers. Vanaf de noordelijke hoofdrijweg, even voorbij het Paviljoen is deze foto genomen. Er ligt ijs op de vijver, de mensen lopen en schaatsen op het ijs. Ook vanaf deze kant een fraaie zichtlijn naar Vondel. De bomen zijn hier speciaal weggelaten. GAA.

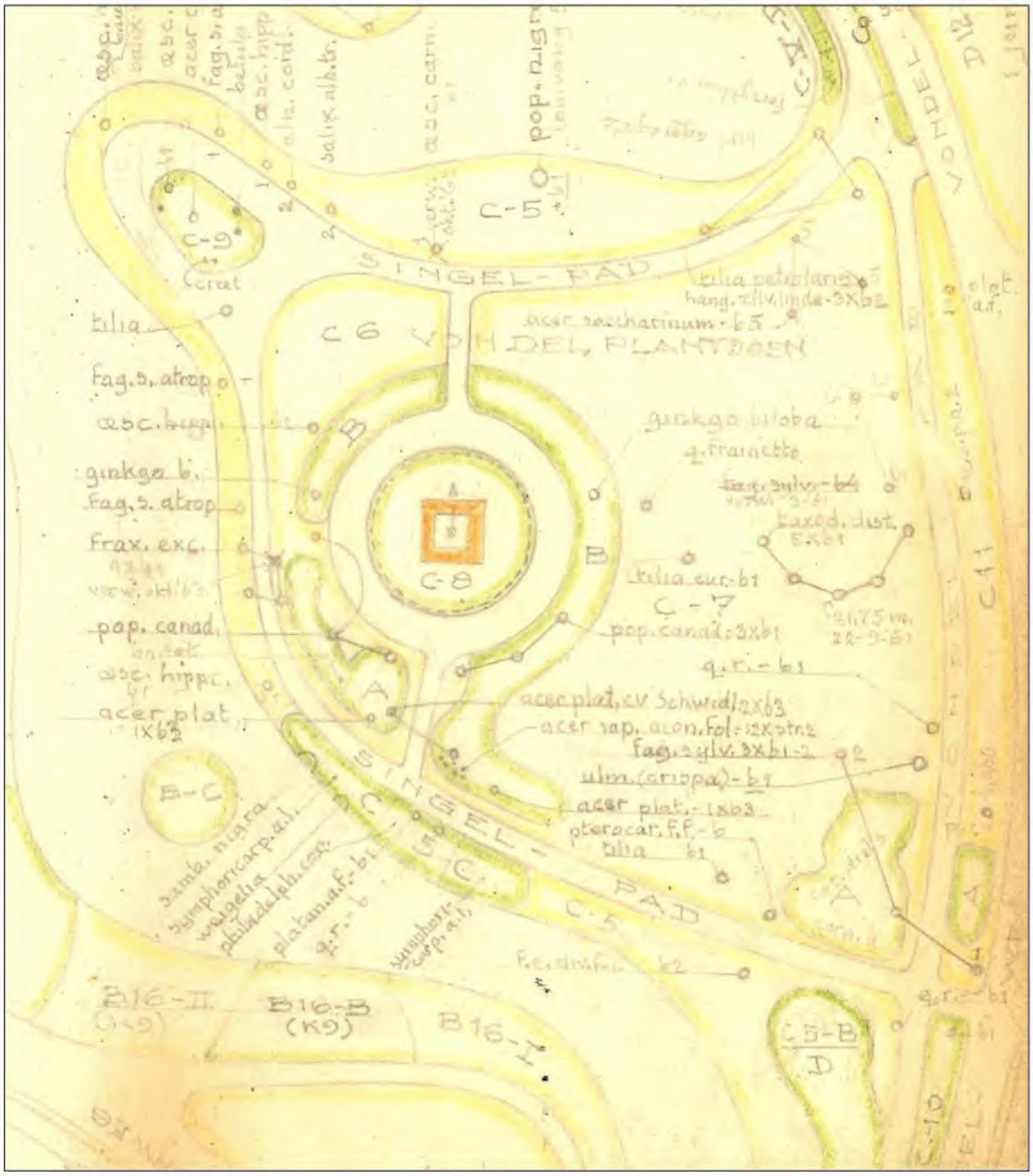
Afbeelding 138. Ansichtkaart, ongedateerd. Rechts het sierperk op de grasoever bij de punt tegenover het Paviljoen. Bron: Collectie Ansichten, GAA.

Afbeelding 139. Twee aaneensluitende ansichtkaarten, ca. 1960. Op de voorgrond de nieuwe aanleg van de Slurf. Op de achtergrond het beeld van Vondel. GAA.

Afbeelding 140. Situatieoverzicht rond Vondel, 1959-1960, volgens Haak. Bron: privé-collectie.

Afbeelding 141. Schets, rond Vondel, Haak, 1959-1960. Bron: privé-collectie.

Beeld Binnenpark

Afbeelding 142. Maart 2006. Zicht vanaf de rijweg, met gazon, hoge bomen en hekwerk. Foto: auteurs.

Afbeelding 143. Op de punt tegenover het Paviljoen blokkeert een omgevallen Salix alba ‘Tristis’ het zicht op het vervolg van de waterloop. In het plantvak op de punt zijn nieuwe heesters (Pieris) aangeplant. De bomen zijn fraai parkachtig. Foto: auteurs.

Casus 3: De Muziektent

Afbeelding 144. In de eerste jaren na de bouw van de Muziektent, ca. 1875. Links is het bruggetje. De laanbomen langs de rijweg zijn nog jong. Er is een grote openheid in westelijke richting. GAA.

Afbeelding 145. Waarschijnlijk op dezelfde dag genomen als afbeelding 63. In de eerste jaren na de bouw van de Muziektent, met oude, zeer sierlijke Iepenbrug, links het hoge geboomte van het oude plantvak en heesterbeplanting langs de oeverzone, met daarachter het Muziekplein. Een blik vanaf de oudste aanleg (1864-1865) naar de versiering van 1872. Het eiland van de Muziektent stamt wél uit de oudste aanleg. GAA.

Afbeelding 146. Wintergezicht van Pieter Oosterhuis, vóór 1883. De balie is hier goed op te zien, evenals de laanbomen in de richting van Vondel, GAA.

Afbeelding 147. 1930. De balies van het bruggetje, versierd met gietijzeren vazen met bloemen. GAA.

Afbeelding 148. Omstreeks 1885, mogelijk 1883. De laanbomen krijgen enig formaat. De sierperken zijn zeer fraai uitgewerkt, ze hebben veel diepte. De spiegeling in het water is prachtig! GAA.

Beeld Binnenpark

Afbeelding 149. 1892, Jacob Olie. Blik vanuit het westen. GAA.

Afbeelding 150. 1900, Jacob Olie. Zicht in westelijke richting. Rechts op de oever een boomgroep. Achter de Muziektent is de kleine kiosk van het plein tussen de pleinbomen zichtbaar. GAA.

Afbeelding 151. Ansichtkaart, gedateerd 1903. Links laanbomen langs de verder open grasoever. Het geheel biedt een romantisch beeld. Let op de spiegeling in het water. Bron: Collectie Ansichten, GAA.

Afbeelding 152. 1905. Aan de overzijde zijn fraaie, monumentale bomen van verschillende soorten in de open graszone te zien. Let op de spiegeling in het water. GAA.

Afbeelding 153. 1907. Er vindt een concert plaats, het publiek staat op de rijwegen en het plein. GAA.

Beeld Binnenpark

Afbeelding 154. Circa 1900. Let op de beschoeiing, het gras en de sierperkjes, de gevulde vazen op de brug, het geboomte op de achtergrond, en de riet/lispollen bij het bruggenhoofd. GAA.

Afbeelding 155. 1891, Jacob Olie. Zicht in westelijke richting. GAA.

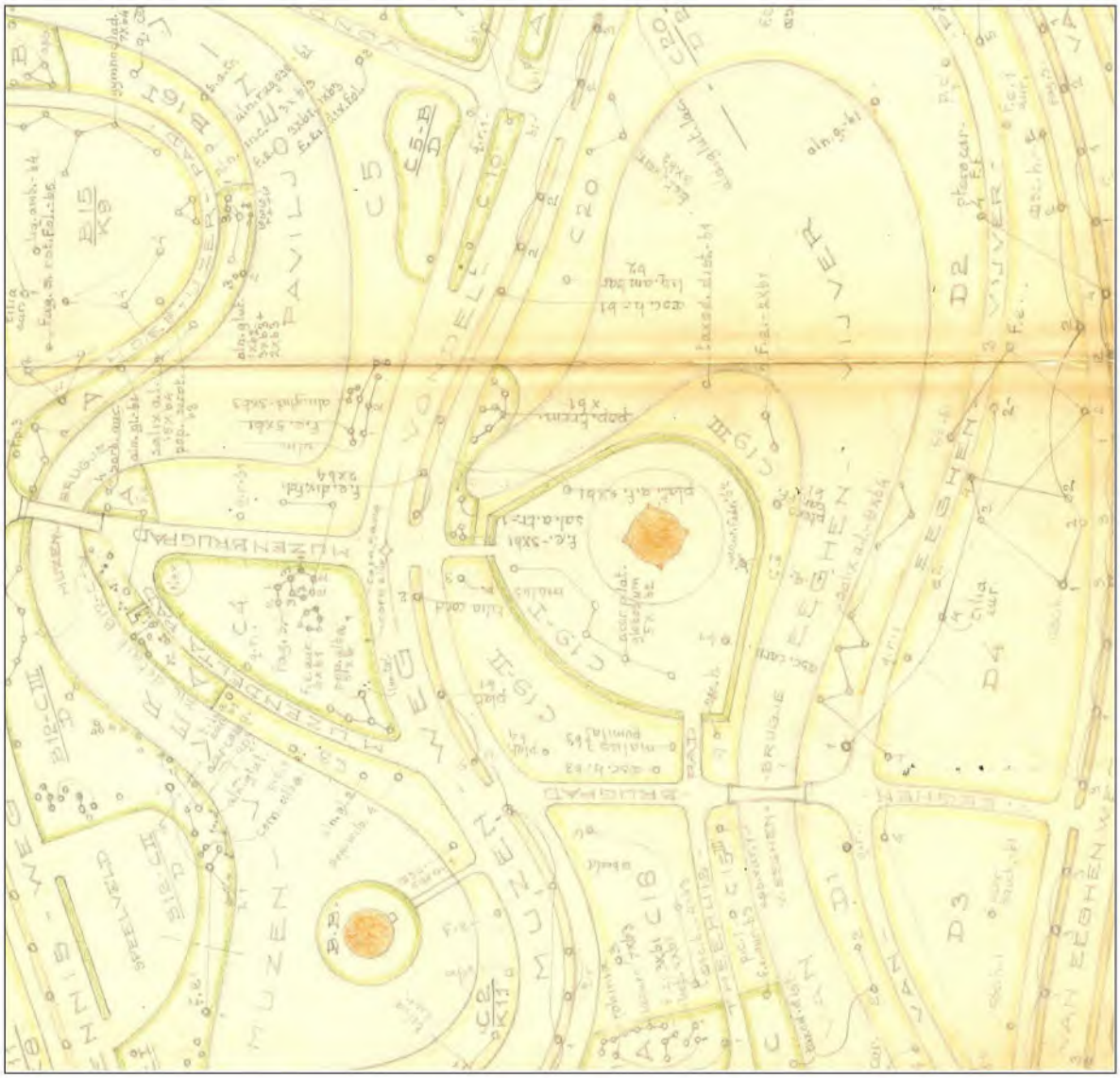
Afbeelding 156. Ongedateerd. De fietsers fietsen over de rijweg langs de Muziektent. Achter de Muziektent zijn de boomgroepen die de waterloop in de richting van het Paviljoen begeleiden. GAA.

Afbeelding 157. 1957. Zicht vanuit het noordwesten. GAA.

Afbeelding 158. Situatieoverzicht rond de muziektent, 1959-1960, volgens Haak. Bron: privé-collectie.

Afbeelding 159. Schets, rond de Muziektent en het Muziekplein, Haak, 1959-1960. Bron: privé-collectie.

Afbeelding 160. Maart 2006. De Muziektent is net gerestaureerd. De aanplant van roosjes rond de tent is zichtbaar. Achter de Muziektent enkele hoge bomen langs de rijweg en op het muziekplein. Er is sprake van een grasoever. Foto: auteurs.

Beeld Binnenpark

Historisch Onderzoek Beplantingen Vondelpark over de periode 1864-2006 / Rapport 2008 Gemeente Amsterdam. Publicatie 18-11-2026 op www.inhetvondelpark.nl

Afbeelding 161. Maart 2006. Blik vanuit het oosten over de rijweg. De boomaanplant langs de rijweg bij de Muziektent vertoont te veel gaten om laanbeplanting genoemd te worden. Foto: auteurs.

Afbeelding 162. Maart 2006. Op de achtergrond zijn de open grasoevers met bomen goed te zien. De spiegeling in het water is fraai. Op de voorgrond de nieuwe aanplant van Corylopsis en Fraxinus in de oostelijke oeverzone. Met name de Fraxinus zal het doorzicht gaan dichtzetten. Foto: auteurs.

Casus 4: Het Muziekplein

Afbeelding 163. De oude Iepenburg, in 1889 vervangen door de brug van Posthumus Meijes. Links de overgang naar het Muziekplein. GAA.

Afbeelding 164. De nieuwe Iepenbrug, van Posthumus Meijes, gefotografeerd door W. Stomps, rond 1890-1900. GAA.

Afbeelding 165. 1914, na de decemberstorm. Midden op de foto staat de gesloten kiosk. Veel bomen op het plein zijn omgevallen. De foto geeft een goed beeld van de maat van de bomen na 40 jaar. GAA.

Afbeelding 166. Detail van de kaart van gebroeders Baanders, architecten, 1923, met daarop het grootste deel van het plein, met speelplaats, kiosk en terras en kleine kiosk. Bomen zijn met grote witte punten aangegeven. Ook is te zien waar de banken staan. De banken op het plein staan allemaal onder de bomen en zijn allemaal gericht op de Muziektent. GAA.

Beeld Binnenpark

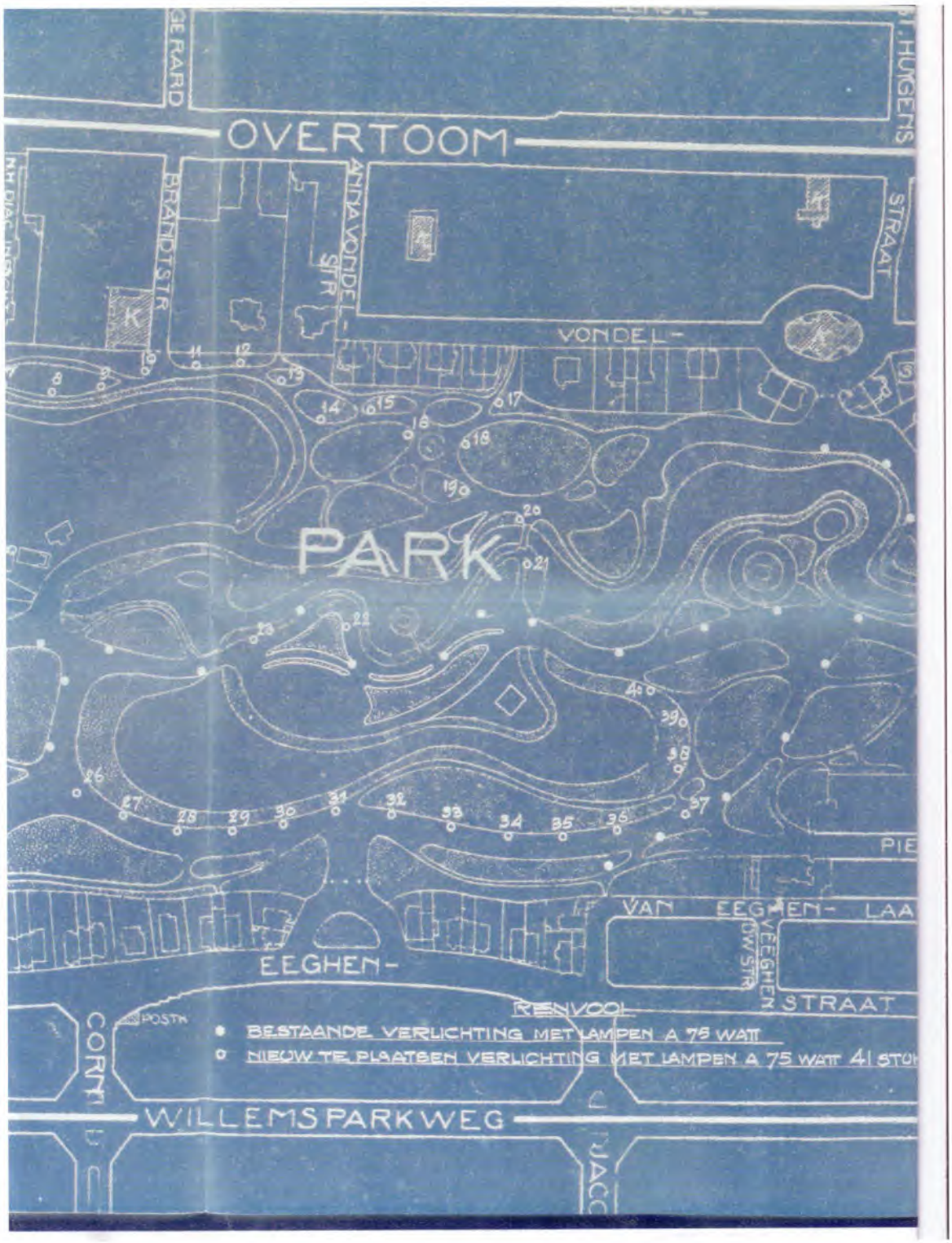
Afbeelding 167. april 1928. De oude kiosk is weg, het nieuwe theehuis van de architecten Baanders & Baanders is in de maak. GAA.

Afbeelding 168. 1930. Deze foto is van de overkant van het water genomen. GAA.

Afbeelding 169. Ansichtkaart ca. 1930. Bron: Collectie Ansichten, GAA.

Afbeelding 170. Deel van een plattegrond van het Vondelpark, gemaakt door de Amsterdamsche Electriciteits Werken, 1930. Op de kaart is de omvorming van het westelijke deel van het plein te zien. De rijweg wordt nu langs het water gevoerd en de speelplaats is van de rijweg afgeschermd door middel van plantvakken. GAA.

Beeld Binnenpark

Afbeelding 171. 28 juni 1936, de smeulende resten van het Zwitsers Theehuis, met een deel van het terras op de voorgrond. GAA.

Afbeelding 172. Omstreeks 1938, het nieuwe Blauwe Theehuis met daarom heen een open aanleg. GAA.

Afbeelding 173. De oude brug rechtsreeks naar het terras van het Blauwe Theehuis. Links is waarschijnlijk een Aesculus, en meer rechts o.a. een Pterocarya. GAA.

Afbeelding 174. 1957. De nieuwe Blauwe Brug met rechts daarvan de treurwilg op het plein. GAA.

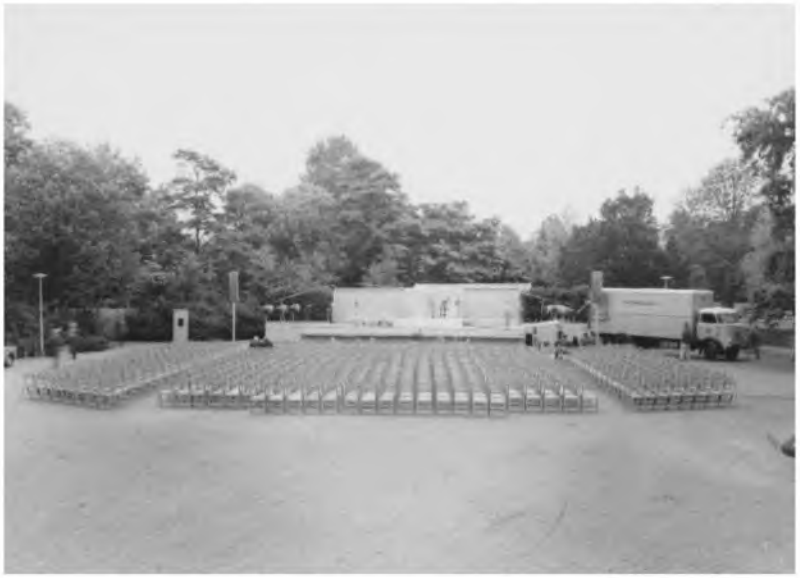
Afbeelding 175. 1920. Deze foto is waarschijnlijk genomen bij of op de nieuwe speelplaats. Op de achtergrond liggen de bomen langs de rijweg met daarachter de Muziektent. GAA.

Afbeelding 176. 1930. deze foto laat het oostelijke deel van het plein zien, met een vrij dichte bomenwand op de achtergrond. GAA.

Afbeelding 177. 1930. Deze foto is genomen vanaf de muziektent. Op de speelplaats is een flinke ruimte ontstaan met tussen de bomen door een vrij doorzicht naar de zuidelijke hoofdrijweg. GAA.

Afbeelding 178. 1961, het openluchttheater. GAA.

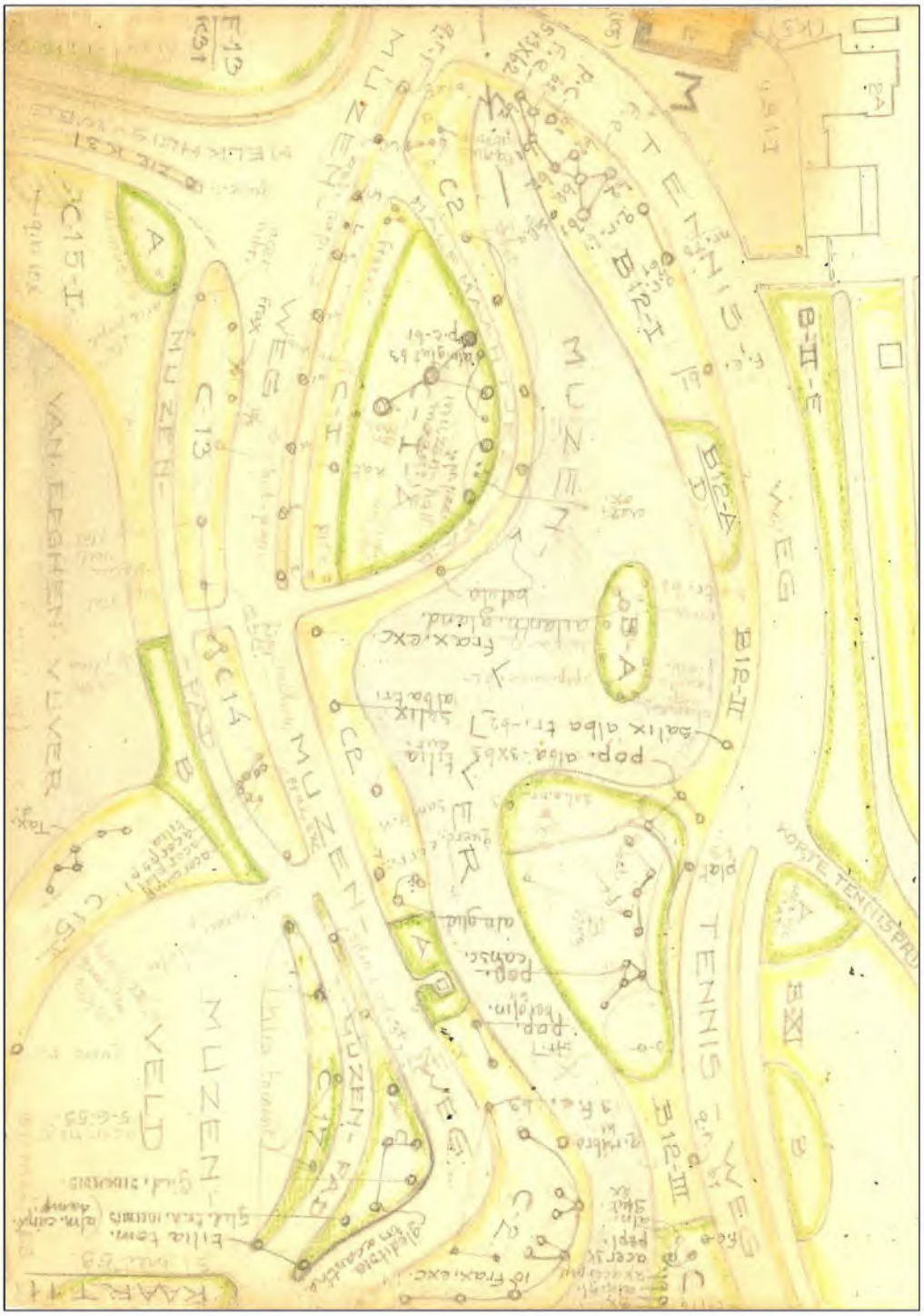
Afbeelding 179. 1893, door Jacob Olie. De man is net de Iepenbrug overgestoken en komt het Muziekplein op. Eerst botst hij tegen een dicht plantvak met wintergroene heesters. Aan de oever zijn hier heesters geplant, het is geen grasoever. GAA.

Afbeelding 180. Omstreeks 1910-1925. De oostelijke punt van het Muziekplein, waarschijnlijk vóór de bouw van het Theehuis. Vergelijk met plattegrond van Baanders, afbeelding166. Het geheel doet bijzonder schaduwrijk aan. GAA.

Afbeelding 181. 1963. Zicht vanaf de westkant, van de overkant van het water. De Taxodiums en het plantvak op de kop vallen op. GAA.

Afbeelding 182. Schets, rond het openluchttheater, Haak, 1959-1960. Bron: privé-collectie.

Beeld Binnenpark

Afbeelding 183. Maart, 2006. Het openluchttheater, met rondom beplanting van heesters en bomen. Foto: auteurs.

Afbeelding 184. Maart 2006. Vakken met heesters en bomen als afsluiting naar de rijweg, noordkant. Foto: auteurs.

Afbeelding 185. Maart 2006. Toegang tot het openluchttheater van de rijweg, aan de westkant. Rechts is een groot heestervak. Foto: auteurs.

Afbeelding 186. Mei 2006. Zicht op het Blauwe Theehuis, vanaf de rijweg. Foto: auteurs.

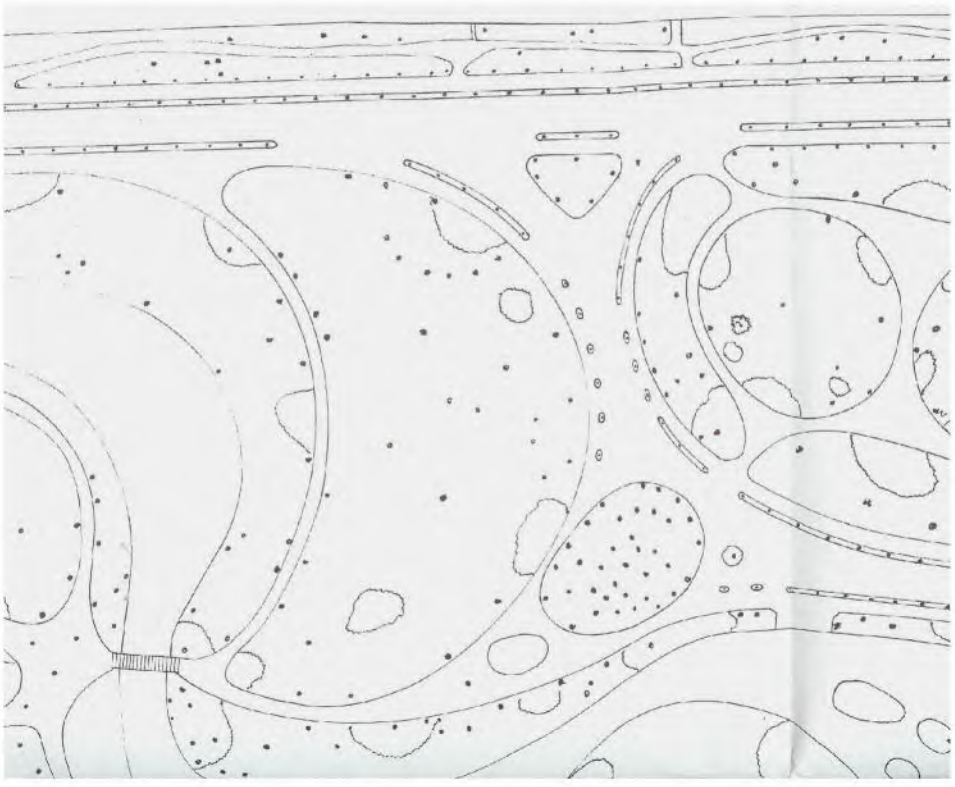

Afbeelding 187. Mei 2006. Vanaf de rijweg naar de Blauwe Brug en naar het plantvak achter het openluchttheater. Foto: auteurs.

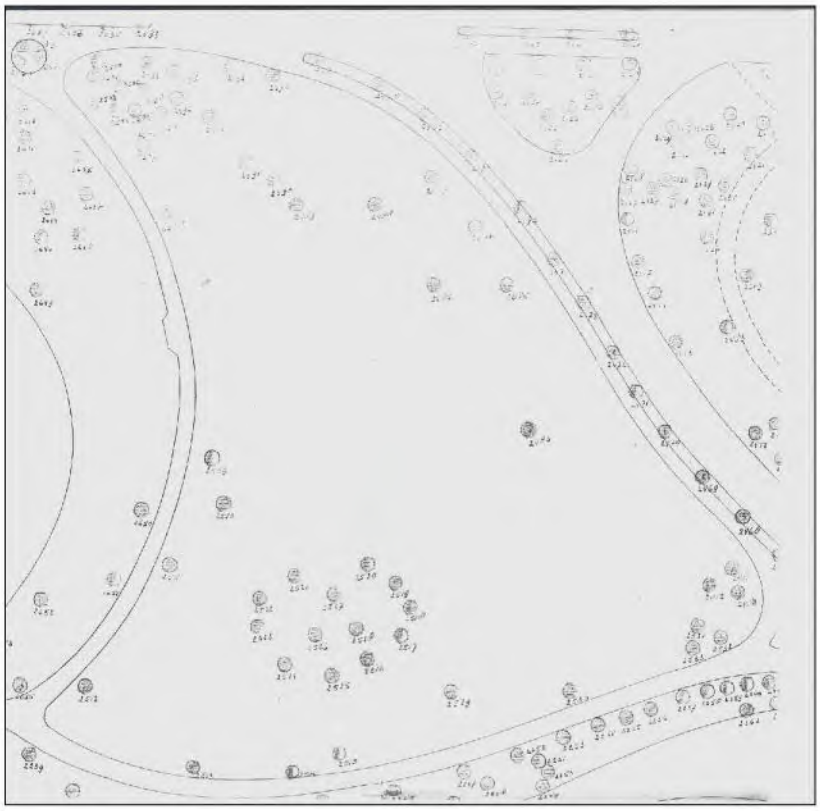
Casus 5: Rosarium

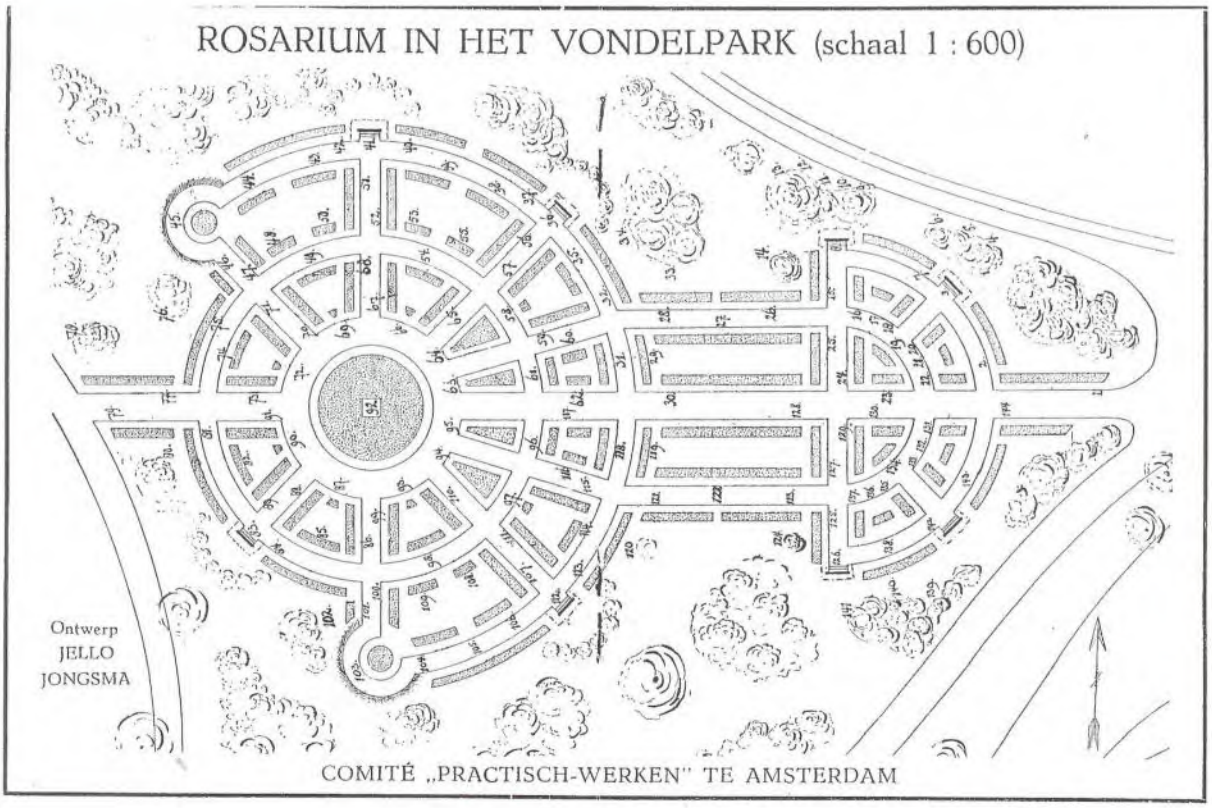
Afbeelding 188. Omstreeks 1885-1890. De nieuwe bloementuin bij de Kattenlaan, waar de 1000 rozen van Stumpff geplant worden. GAA.

Afbeelding 189. Detail van een plattegrond van een deel van het Vondelpark, 1932. Hierop is rechts een deel van de nieuwe bloementuin te zien. Links is de hulstbrug. Het grote halvemaanvormige vak wordt samengevoegd met de twee ronde vakken ten zuidoosten en vormen dan de plattegrond waar het eerste rosarium wordt aangelegd. Bovenin loopt de noordelijke hoofdrijweg. GAA.

Afbeelding 190. Detail van plattegronden van het Vondelpark, ca. 1956. Op de kaart is de vorm van het parkvak voor het rosarium goed te zien. Archief Stadsdeel Oud-Zuid.

Afbeelding 191. Het rosarium van Jello Jongsma, Kleurenpracht II, 1936. Helemaal links ligt de vijver. De verschillende plantvakjes zijn met nummertjes aangegeven; deze nummers corresponderen met de lijst in bijlage 5, tekstdeel. GAA.

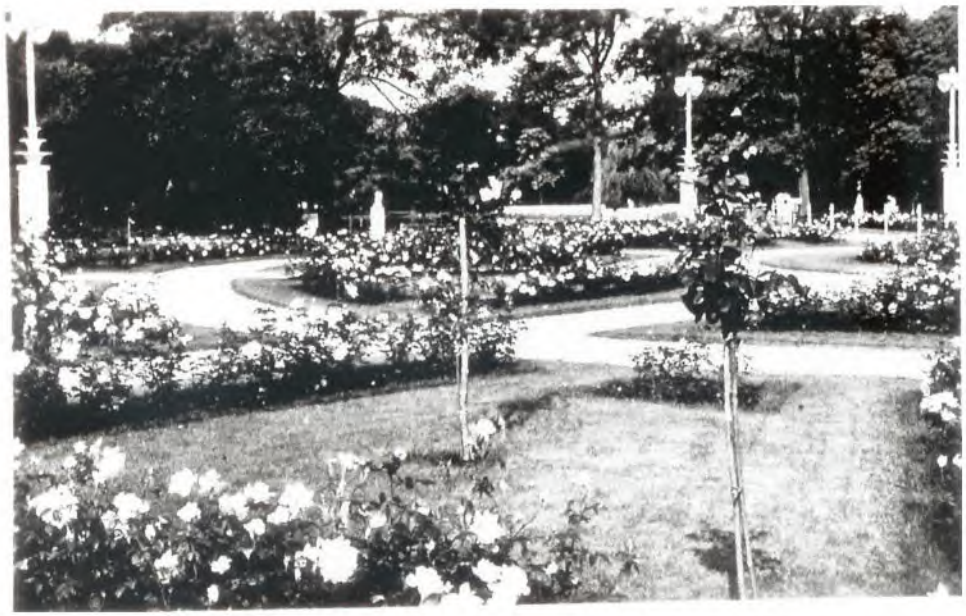
Afbeelding 192. Voorkant van de catalogus Kleurenpracht II. GAA.

Afbeelding 193. Ansichtkaart, 1936. Zicht vanuit het oosten, met gras, rozenperken en fraaie lantaarns. Langs de lantaarns zijn klimrozen geplant. Op de achtergrond zicht naar het westen, over de vijver heen. Links achter de bosschages ligt de Hulstbrug (casus 6). GAA.

Afbeelding 194. Ansichtkaart 1936. Zicht vanuit het westen. Door de rietmatten is de directe omgeving lastig te zien, maar die lijkt heel open. Op de achtergrond de bomen van het "oude park". GAA.

Afbeelding 195. Ansichtkaart 1936. Detail van de kop van het rosarium, met stamrozen. GAA.

Afbeelding 196. Bernard Eilers, 1936. Kleurenpracht II. GAA

Afbeelding 197. Bernard Eilers, 1936. Kleurenpracht II. GAA.

Afbeelding 198. Bernard Eilers, 1936. Kleurenpracht II. GAA.

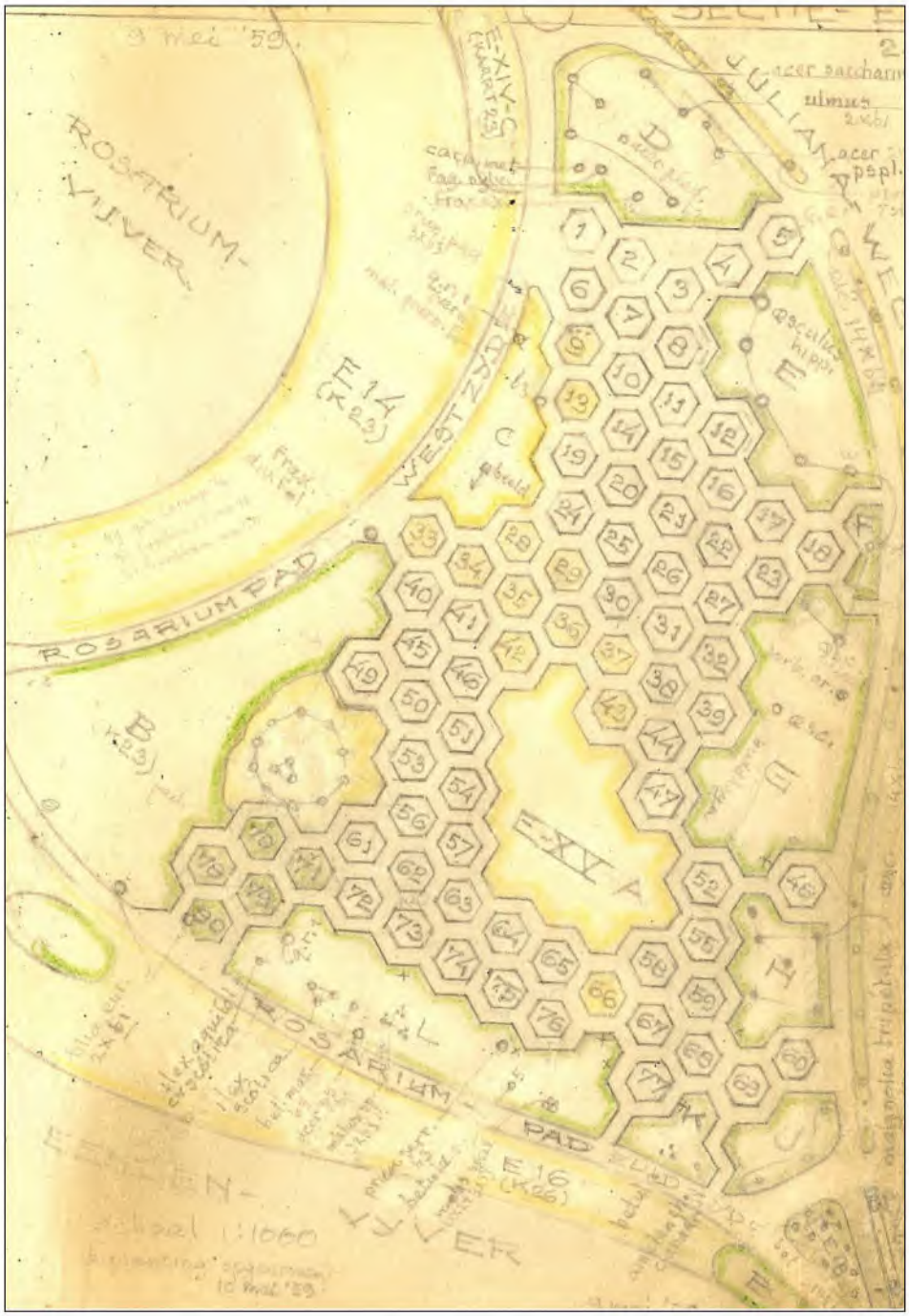
Afbeelding 199. 1948. Na de oorlog is het rosarium weer snel in gebruik genomen. GAA.

Afbeelding 200. 1953. Het Rosarium vanuit het oosten gezien. Het terrein is behoorlijk dichtgegroeid en maakt een besloten indruk. GAA.

Afbeelding 201. Situatie overzicht Rosarium, 1959-1960, volgens Haak. Schets: auteurs. Bron: privé-collectie.

Afbeelding 202. Schets Rosarium, Haak, 1959-1960. Bron: privé-collectie.

Beeld Binnenpark

Afbeelding 203. Augustus 1963. Foto van een deel van het Rosarium. GAA.

Afbeelding 204. Augustus 1963. Een deel van het Rosarium. De boompjes lijken willekeurig geplant. Omdat het rosarium dan pas 4 jaar oud is, zijn het waarschijnlijk overblijfselen van het eerdere rosarium. GAA.

Afbeelding 205. Maart 2006. Het Rosarium nu, in westelijke richting. Rechts de hoge bomengroep met de oprichtersbank. Links het begin van de hoge en dichte beplanting tussen Rosarium en Hulstbrug, met de Fagus-cirkels. Foto: auteurs.

Afbeelding 206. Maart 2006. De wintergroene heesters aan de zuidzijde. Foto: auteurs.

Afbeelding 207. Maart 2006. Het Rosarium. De Salix alba ‘Tristis’ belemmert het zicht op het verloop van de vijver. De oever aan de overzijde is dichtgezet met bosplantsoen. Foto: auteurs.

Casus 6: De Hulstbrug

Afbeelding 208. 1890. Zicht op de Hulstbrug vanuit het noorden. De oever links, in oostelijke richting, in de richting van het latere Rosarium, is helemaal open. GAA.

Afbeelding 209. 1896, Jacob Olie. Op deze foto, vanaf de zuidkant, de meest gefotografeerde kant genomen, zijn de versieringen van de gietijzeren brug beter te zien. Let op de grasoevers, met daarin de bomen. GAA.

Afbeelding 210. 1890-1900. Dit is een foto van W. Stomps, genomen vanuit het zuiden. Links staat een Pterocarya. De foto lijkt in het voorjaar genomen. Een paar soorten zitten nog niet helemaal in blad. Er staan vrij veel verschillende soorten. Er is veel gras te zien. GAA.

Afbeelding 211. 1890-1900. Ook dit is een opname van W. Stomps. De wintergroene heesteraanplant rond de brug is goed te zien. Verder weg staan geen heesters meer en alle bomen zijn bladverliezend. Het winterbeeld verschilt sterk van het zomerbeeld, mede door het ontbreken van heesters onder de bomen. GAA.

Afbeelding 212. 1897. Op deze romantische foto zijn de drie kolommen en de versieringen van de brug goed te zien. Het geheel maakt een paradijselijke indruk. Let op de spiegeling. Het gras loopt tot onder de brug door. Op de voorgrond een Tilia of Alnus. GAA.

Afbeelding 213. Tussen 1898 en1923. Onder het geboomte zijn drie kolommen in het water zichtbaar. GAA.

Afbeelding 214. 1892, Jacob Olie. Aan weerzijden van de brug staan de wintergroene heesters, waarschijnlijk Ilex (hulst). In de winter is er veel licht op de brug. GAA.

Afbeelding 215. 1894, Jacob Olie. Het brugdek loopt fraai over in het pad. Ook hier zijn de heesters van bescheiden omvang. De bomen staan in het gras. GAA.

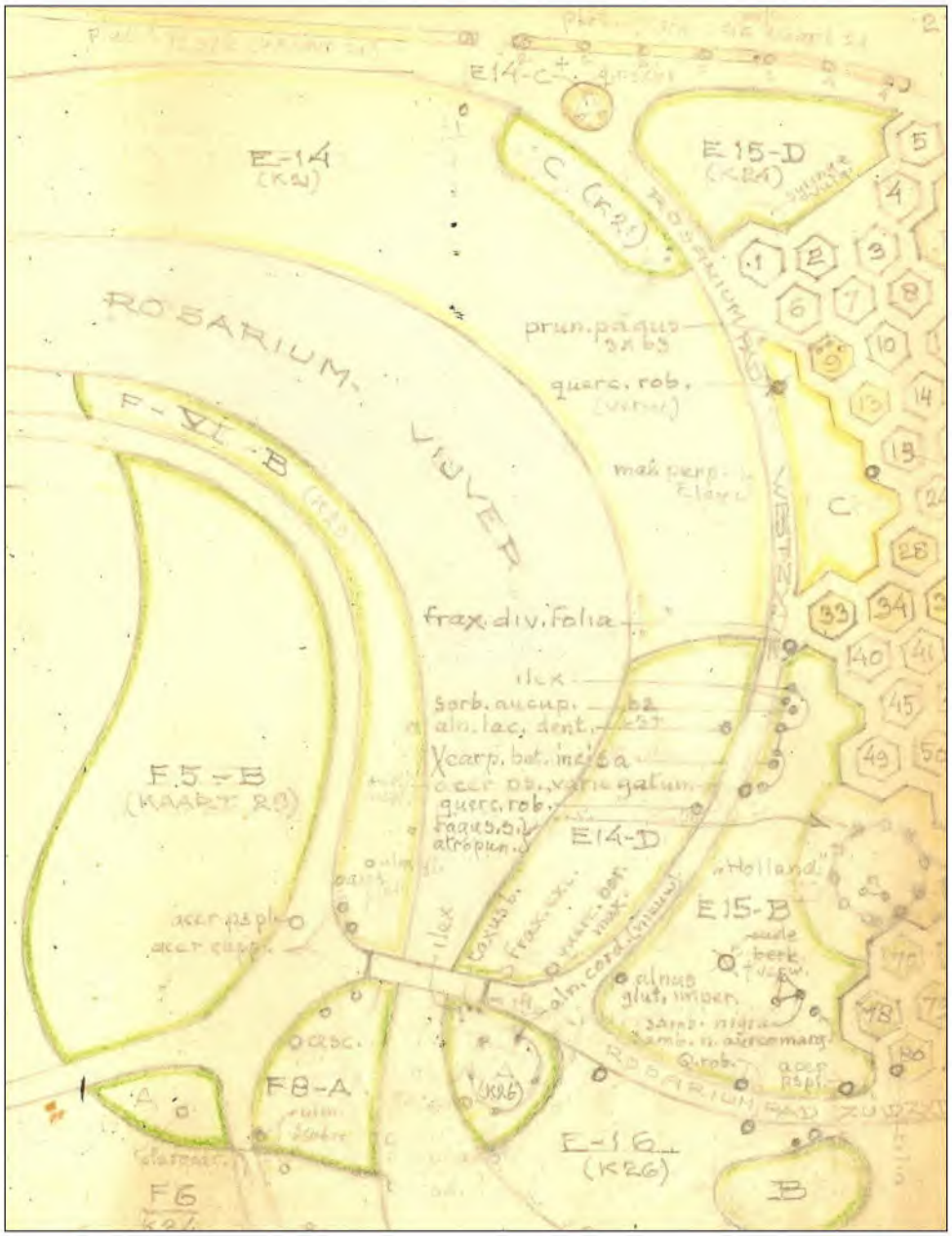
Afbeelding 216. 1895-1900, Jacob Olie. Waarschijnlijk de westelijke zijde, met een boomgroep op de splitsing van paden. GAA.

Afbeelding 217. Ansichtkaart ongedateerd, rond 1900, vanuit het zuiden.
Collectie Ansichten, GAA.

Afbeelding 218. Situatie overzicht rond Hulstbrug, 1959-1960, volgens Haak. Schets: auteurs. Bron: privé-collectie.

Afbeelding 219. Schets, rondom de Hulstbrug, Haak, 1959-1960. Bron: privé-collectie.

Beeld Binnenpark

Afbeelding 220. Maart 2006. Zicht vanaf het oosten. Er zijn hoge Taxus-exemplaren te zien, met links en rechts andere wintergroene heesters, o.a. Aucuba. Let op het stoepje. De rechteroever staat dichtgeplant met wintergroene heesters. Foto: auteurs.

Afbeelding 221. Maart 2006. Zicht vanuit het westen. Vanaf deze kant zijn de grote Ilex-exemplaren te zien. De oevers aan weerszijden zijn ingeplant met bomen en (deels wintergroene) heesters. Foto: auteurs.

Afbeelding 222. Maart 2006. Zicht vanaf de brug op de tweesprong. Achter dit plantvak met eerst heesters en bomen ligt het Rosarium. Links een Fraxinus-soort, rechts een fraaie Quercus. Foto: auteurs.

Afbeelding 223. Maart 2006. Zicht vanaf de brug. De Ilex kan gesnoeid. Foto: auteurs.

Afbeelding 224. Maart 2006. Zicht naar het noorden. De oever is ingeplant met bosplantsoen, met veel wintergroen spul. Er is geen grasoever in de buurt van de brug. De grasoever in de verte is de grasoever van het rosarium. Foto: auteurs.

Afbeelding 225. Maart 2006. De omgevallen Salix alba 'Tristis' blokkeert het zicht. Links is de oever verder ingeplant met gemengd bosplantsoen. Foto: auteurs.

Afbeelding 226. Maart 2006. Zicht vanaf de brug op de viersprong. In het middelste plantvak is recent een Rododendron-groep aangeplant. Verder veel bladverliezende heesters en hoge bomen in alle vakken. Foto: auteurs.